

Toimivat liikenneyhteydet ovat välttämättömiä, valtuustoaloite

893/08.01.00/2021

Kaupunginvaltuusto 20.10.2021 § 50

Puheenjohtaja ilmoitti, että allekirjoittaneet valtuutetut (ensimmäinen allekirjoittaja Thomas Rosenberg) olivat ennen kokousta ilmoittaneet haluavansa jättää seuraavan aloitteen:

Toimivat liikenneyhteydet ovat välttämättömiä

Yleiset liikenneyhteydet sekä Loviisan sisällä että Loviisan ja muiden paikkakuntien välillä ovat jatkuvasti heikentyneet ja ovat tänä päivänä niin huonot, että uhkaavat mitätöidä nyt tehtäviä panostuksia uusien asukkaiden houkuttelemiseksi Loviisaan. Ne harvat bussit jotka Loviisaa ohittavat pysähtyvät ainoastaan moottoritien varteen, kauas keskustasta.

Ongelmista eivät kärsi pelkästään työmatkalaiset. Kaikki jotka asuvat keskustan ulkopuolella ovat käytännössä eristettyjä mikäli heillä ei ole omaa autoa. Ja monilla nuorilla on erinomaisen vaikea päästä kouluun ja sieltä takaisin kotiin, tai eri harrastusten pariin.

Vaadimme siksi,

että kaupungin on pikaisesti ryhdyttävä konkreettisiin toimenpiteisiin tilanteen parantamiseksi, esimerkiksi yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa, kuten eräissä muissa kunnissa on tehty. Tilapäisenä hätäratkaisuna voisi myös kokeilla kuljetusten järjestämistä keskustan ja moottoritien pysäkin välillä.

Liite nro 11.

Päätös:

Kun aloite oli jätetty, lähetettiin se kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi hallintosäännön 133 §:n mukaisesti.

- - -

EKIL 28.11.2024
947/08.01.00/2024

Valmistelijat

elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja Sari Paljakka, puh. 040 630 2811, ja elinkeinopalveluiden koordinaattori Mari-Kubin Vidgren, puh. 040 555 3387

25 valtuutettua ensimmäisenä allekirjoittajana Thomas Rosenberg on kaupunginvaltuuston kokouksessa 20.10.2021 jättänyt valtuustoaloitteen, jossa vaaditaan pikaisesti Loviisan julkisten liikenneyhteyksien parantamista.

Aloitteessa vaaditaan, että Loviisan kaupungin on pikaisesti ryhdyttävä konkreettisiin toimenpiteisiin julkisen liikenteen tilanteen parantamiseksi, esimerkiksi yhteistyössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskuksen) kanssa. Tilapäisenä hätäratkaisuna esitetään kuljetusten järjestämistä keskustan ja moottoritien pysäkin välille.

Valtuustoaloitteessa vaaditaan pikaisia toimenpiteitä julkisen liikenteen parantamiseksi Loviisassa yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa. Tilapäisenä ratkaisuna esitetään kuljetusta keskustasta moottoritien (VT7) pysäkillä.

Liikennepalvelulain 181. §:n mukaan tieliikenteen toimivaltaisia viranomaisia ovat ELY-keskukset sekä 2. momentissa mainitut kunnalliset viranomaiset ja 3. momentissa mainitut seudulliset viranomaiset. Muut kunnat tai kuntayhtymät saavat hankkia alueelleen palvelusopimusasetuksen mukaista liikennettä noudattaen hankintalakia täydentääkseen alueensa liikkumispalveluja. Kunnan tai kuntayhtymän hankkima liikenne voi korkeintaan vähäisessä määrin ulottua sen varsinaisen toimivalta-alueen ulkopuolelle. (Laki liikenteen palveluista 181 §)

Osa joukkoliikennepalveluista järjestyy liikennöitsijöiden toimesta markkinaehtoisena liikenteenä, ilman julkista tukea. Mikäli ELY-keskus katsoo, että joukkoliikennepalvelut tulee järjestää monilukuisempina, luotettavampina, korkealaatuisempina tai edullisemmin kuin markkinaehtoisesti syntyisi, tekee viranomaisen päätöksen siitä, että joukkoliikennepalvelut järjestetään EU:n palvelusopimusasetuksen mukaisesti. Käytännössä tämä merkitsee joukkoliikennepalvelujen kilpailuttamista. Joukkoliikennepalvelut voidaan kilpailuttaa liikennepalvelulain ja palvelusopimusasetuksen mukaisesti käyttöoikeussopimuksella tai hankintalain mukaisesti niin kutsutulla bruttomallilla.

ELY-keskukset hankkivat yhteistyössä kuntien kanssa kuntarajat ylittävää joukkoliikennettä. Hankittu liikenne on säännöllistä, kaikkien käytettävissä olevaa avointa joukkoliikennettä, jonka hoitaminen perustuu ELY-keskuksen ja liikennöitsijän väliseen käyttöoikeussopimukseen. Kunnat voivat itsenäisesti ostaa täydentävää, kunnan sisäistä, liikennettä. Loviisan kaupunki käyttää vuosittain kaikille avoimeen julkiseen liikenteeseen noin 400 000 euroa.

Loviisan kaupunki tekee Uudenmaan ELY-keskuksen sekä Itä-Uudenmaan kuntien kanssa yhteistyötä julkisen liikenteen kehittämiseksi muun muassa osallistumalla Uudenmaan henkilöliikennetyöryhmiin. Työryhmät kokoontuvat usean kerran vuodessa ja laajennettu työryhmä kahdesti vuodessa. Lisäksi Loviisan kaupunki toimittaa asiakaspalautteita, asukaskyselyn tuloksia ja muita liikennöinnin muutostarpeita suoraan ELY-keskuksen joukkoliikenneasiantuntijoille ja markkinaehtoisesti toimiville liikennöitsijöille.

Osa Loviisan julkisesta liikenteestä toimii markkinaehtoisesti, osa on hankittu yhdessä ELY-keskuksen kanssa ja osa kaupungin sisäisestä liikenteestä on hankittu suoraan ostopalveluna.

Vallitsevan maailman tilanteen johdosta taloudelliset vaikutukset julkiseen liikenteeseen ovat olleet kovia. Koronapandemia, Ukrainan sota ja kustannusten nousu erityisesti polttoaineiden osalta ovat vähentäneet alalla toimivien yrittäjien määrää ja heikentäneet liikennöitsijöiden taloudellista tilannetta. Laki ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista (740/2021) heikentää entisestään alalla toimivien yrittäjien tilannetta. Ajoneuvojen sähköistäminen tuo kustannuksia liikennöitsijöille, mikä näkyy hintojen nousuna asiakkaalle (mukaan lukien kunnille). Markkinaehtoisena tapahtuvaan julkiseen liikenteeseen vaikuttaminen kaupungin toimesta on hyvin vaikeaa ja

vähäistä ja nopeisiin muutoksiin vastaaminen liikennöintiaikatauluissa on haastavaa.

Loviisan kaupunki on yhteistyössä Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa hankkinut uusia linja-autovuoroja välille (Kotka–)Loviisa–Porvoo syksystä 2022 alkaen. Uusilla vuoroilla pyritään vastaamaan etenkin kolmivuorotyössä olevien työmatkaliikennetarpeeseen. Lisäksi osa Onnibus.com:n liikennöimistä vuoroista on muutettu kulkemaan linja-autoaseman kautta. Uusi aamuvuoro Loviisasta Pernajan kirkonkylän kautta Porvooseen alkoi liikennöidä syksyllä 2024. Lisäksi Onnibus.com lisää loppuvuodesta 2024 joitakin vuoroja välille Helsinki–Loviisa–Hamina–Lappeenranta.

Vähäisten matkustajamäärien vuoksi yksittäinen bussilinja keskustasta moottoritien (VT7) liittymän pysäkille ei olisi taloudellisesti kannattavaa. Vastaavia kokeiluja on Loviisassa tehty aikaisemmin, ja niiden on todettu olevan kannattamattomia, sillä kilometriperustainen hinnoittelu nostaa yksittäisen lipun hinnan liian korkeaksi. Paikallisliikenteen liikennöintisopimukset päättyvät heinäkuussa 2025. Uudessa kilpailutuksessa on otettu huomioon tarve kuljetuksille moottoritien liittymään (pysäkit Länsikaari th E ja Länsikaari th P). Loviisan kaupunki on lisännyt paikallisliikennettä koskevaan kilpailutukseen Valkon bussilinjan joihinkin vuoroihin kierron läntisen liittymän kautta, mikä palvelisi sekä moottoritien liittymän pysäkkejä käyttäviä matkustajia että parantaisi alueen palvelujen saatavuutta. Lopulliset reitit ja aikataulut tarkentuvat sopimusneuvottelujen yhteydessä.

Jotta julkinen liikenne Loviisan seudulla olisi liikennöitsijöille kannattavaa, joudutaan siihen käyttämään entistä enemmän julkista rahaa. Tulevaisuudessa voimme odottaa, että kuntien osuus sekä paikallisliikenteen että yhteishankintoina tehtävien joukkoliikennesopimusten osalta tulee kasvamaan entisestään ja julkisen liikenteen kustannukset tulevat nousemaan. Tällä hetkellä julkisen liikenteen hankintoja tehdään annetun määrärahan puitteissa.

Suuri osa toiveista ja palautteista kohdistuu kaupunkien väliseen liikenteeseen, jota Loviisan kaupungilla ei ole lain puitteissa mahdollisuuksia hankkia. Loviisan kaupunki käy jatkuvaa keskustelua sekä ELY-keskuksen että liikennöitsijöiden kanssa vuorojen kehittämisestä ja tarpeesta. Palautteiden perusteella on tehty useita liikennöintikokeilua, suurin osa niistä on valitettavasti päätynyt kokeilujakson päätyttyä erittäin vähäiseen käyttäjämäärään perustuen.

Liite 104
valtuustoaloite

Esittelijä

Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja Sari Paljakka

Ehdotus

Elinkeino- ja infrastruktuurilautakunta päättää antaa seuraavan vastauksensa aloitteeseen kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle: Loviisan kaupunki on jatkuvassa yhteistyössä ELY-keskuksen ja liikennöitsijöiden kanssa julkisen liikenteen vuorojen kehittämisessä ja hankkimisessa. Loviisan kaupunki hankkii lainsäädännön ja määrärahan puitteissa vuoroja tarpeisiin ja palautteisiin perustuen. Nyt meneillään olevassa kilpailutuksessa on huomioitu moottoritienliittymien ja keskustan välisten vuorojen lisääminen. Kaupungilla on valitettavasti käytössään hyvin rajalliset vaikuttamiskeinot kaupunkien välisen taloudellisesti kannattamattoman julkisen liikenteen aikaan saamiseen.

Päätös

Jatkokäsittely

Kaupunginhallitus ja edelleen kaupunginvaltuusto